

**ЖИТОМИРСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КАФЕДРА «АГРОНОМІЯ ТА ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з

~~навчальної роботи~~

 Костянтин БОРАК

« ____ » _____ 2025р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
Стратегія сталого розвитку та екологічна політика в лісовому
господарстві
(назва освітньої компоненти)

Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність 205 «Лісове господарство»

Освітньо-професійна програма Лісове господарство

Освітній ступінь Бакалавр

Мова навчання: українська

Житомир 2025

Робоча програма «Стратегія сталого розвитку та екологічна політика в лісовому господарстві» для здобувачів освіти

Галузь знань: **20 «Аграрні науки та продовольство»**

спеціальність: **205 «Лісове господарство»**

Розробник: Микола ТИМОШЕНКО, доктор економічних наук, професор, директор, викладач спеціальних дисциплін Житомирського агротехнічного фахового коледжу.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Агрономія та лісове господарство»

Протокол від «21» 02 2025 року № 1

Зав. кафедрою [підпис] Наталія Цуман

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри _____

Протокол від « » _____ 202 року № _____

Зав. кафедрою [підпис] Наталія Цуман

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри _____

Протокол від « » _____ 202 року № _____

Зав. кафедрою _____ Наталія Цуман

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри _____

Протокол від « » _____ 202 року № _____

Зав. кафедрою _____ Наталія Цуман

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри _____

Протокол від « » _____ 202 року № _____

Зав. кафедрою _____ Наталія Цуман

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»	Обов'язкова
Розділів - 3	Спеціальність:	Рік підготовки: IV - й
	205 «Лісове господарство»	Семестр: VII - й
		Лекції – 20год
		Практичні: 10 год
		Лабораторні: 0год
Загальна кількість годин – 90	Освітній ступінь: Бакалавр	Самостійна робота – 60 год
		Вид контролю: Поточний – індивідуальне та групове опитування, тести. Підсумковий – залік.

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить для денної форми навчання – 2,0

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – міждисциплінарний і системний підхід до вивчення основних проблем взаємодії людини із навколишнім середовищем з точки зору стратегій сталого розвитку. Формування базових знань з проблем взаємодії людини із навколишнім середовищем, необхідних для прийняття рішень у подальшій професійній діяльності згідно з базовими принципами сталого розвитку.

Основні завдання вивчення дисципліни « Стратегія сталого розвитку в лісовому господарстві»:

- вивчення сутності та основних понять і принципів концепції сталого розвитку суспільства;
- поняття біосфери як динамічної системи;
- основні відомості про глобальні екологічні проблеми людства – ресурси і розвиток, антропогенні впливи на біосферу;
- якісні і кількісні критерії стійкості природних екосистем, розвитку і моделювання сталого розвитку суспільства;
- соціально-економічні, суспільно-політичні та екологічні проблеми розвитку;
- проблеми прийняття управлінських рішень.

3. Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
- ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності (ФК):

ФК1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.

ФК3. Здатність використовувати знання й практичні для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.

ФК5. Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду.

ФК11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.

Програмні результати навчання (РН):

РН2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

РН3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.

РН9. Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.

РН12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.

РН15. Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва.

РН 16. Організувати результативні та безпечні умови праці.

4. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця:

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Основні наукові дослідження в лісовому господарстві	Бухгалтерський облік в лісовому госп-ві
Природоохоронний контроль та інспектування	Регулювання та підвищення продуктивності лісів
	Лісова політика і право
	Економіка лісового господарства

5. Критерії оцінювання

Об'єктивне оцінювання знань студентів у межах кредитно-модульної системи в умовах продовження ідей Болонського процесу має сприяти підвищенню якості підготовки і конкурентноспроможності фахівців, стимулювати самостійну та систематичну роботу студента протягом навчального семестру. Досягається така об'єктивність запровадженням відповідних критеріїв оцінювання, тобто системи вимог до рівня знань та вмінь студента, які він повинен продемонструвати для підтвердження набутих ним компетенцій за 100-бальною шкалою.

Сума балів за всі види Навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з	незараховано з
		можливістю повторного складання	можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з	незараховано з

		обов'язковим повторним вивченням дисципліни	обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--	--	---	---

Шкала оцінювання: Національна та ECTS

Критерії оцінювання Заліку

Оцінка «**відмінно**» (90-100 балів) виставляється студенту, який повністю оволодів програмним матеріалом, точно й повно виконав практичні завдання; виявив творчу самостійність, знання спеціальної літератури, тверді переконання та вміння їх захищати, високу комунікативну культуру, уміння робити практичні висновки; на семінарських, лабораторних, практичних заняттях показав достатній рівень розвитку умінь і навичок точного застосування знань.

Оцінка «**добре**» (74-89 балів) виставляється за тих же умов. Відмінність у знаннях студента полягає в дещо обмеженому й звуженому прояві тих же якостей, які слугують критерієм відмінної оцінки – творча самостійність, знання літератури тощо. Але вже немає тієї свободи викладу матеріалу, як у першому випадку, можуть допускатися окремі помилки, що легко виправляються самим студентом під час бесіди.

Оцінка «**задовільно**» (60-73 балів) виставляється за повне знання програми та за виконання завдань. У цьому випадку студент може й не виявити самостійності суджень. Відчувається, що він дещо просто «завчив», однак навчальний матеріал він загалом знає. Має певне уявлення про вимоги практики, може знайти нові приклади або умови застосування знань на практиці. Знає літературу, але, можливо, не всю і не може дати достатньої критичної оцінки. Володіє необхідними вміннями. Можливі недоліки в аспекті комунікативної культури.

Оцінка «**незадовільно**» (1-59 балів) виставляється, якщо студент не має повних знань. Завдання не виконані або виконані невірно. Уміннями й навичками студент не володіє. Навчальної літератури зовсім не знає.

Засоби оцінювання:

Залік; контрольні роботи; тестові завдання; групове та індивідуальне опитування.

6. Структура навчальної дисципліни

Семестр	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
Лекц.		Практ.	Лабор.	Індив.	Самос.	
1	2	3	4	5	6	7
7	90	20	10	-	-	60

7. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	Усього	у тому числі		
Л.		Пр.	С. р.	
Тема 1. Сталий розвиток у контексті суспільно - економічних проблем ХХІ століття. Наукові основи стратегії сталого розвитку природи та суспільства. Основні поняття і визначення сталого розвитку. Концепція сталого розвитку: цілі, завдання, проблеми і напрямки сталого розвитку. Історія формування концепції сталого розвитку суспільства.	8	2		6
Тема 2. Сталий розвиток та міжнародна екологічна політика. Принципи забезпечення сталого розвитку. Умови прогресивного розвитку соціально-економічних систем; Принципи забезпечення екологічної стійкості; екологічних цілей та екологічної мотивації.	10	2	2	6

Тема 3. Концепція сталого розвитку земельних ресурсів, водних ресурсів та лісових ресурсів. Класифікація процесів впливу на природу; Антропогенні проблеми довкілля: використання природних ресурсів, забруднення, порушення ґрунтів і водних систем; Вплив на біоту, людину та глобальну екосистему Землі.	10	2	2	6
Тема 4. Стратегічні орієнтири соціальної складової сталого розвитку. Концепція освіти для стратегії сталого розвитку. Особливості концепції освіти для сталого розвитку. Освіта як фактор сталого розвитку. Концепція коеволюції.	10	2	2	6

Тема 5. Взаємодія національних, групових, приватних інтересів і сталий розвиток. Розбіжності інтересів у глобалізованому просторі. Конфлікти між окремими групами інтересів у сучасному світі. Перспективи	10	2	2	6
Тема 6. Україна у процесі переходу на засади сталого розвитку. Економічний розвиток України. Цілі Розвитку Тисячоліття та Україна. Національні особливості переходу України на шлях сталого розвитку. Індикатори сталого розвитку в Україні.	10	2	2	6
Тема 7. Соціальна мобілізація для сталого місцевого розвитку. Походження ідей соціальної мобілізації. Механізми залучення громадян до місцевого самоврядування. Мобілізація громад цільового характеру. Використання методу соціальної мобілізації у проектах, що реалізуються за участі Програми розвитку ООН в Україні.	8	2		6

Тема 8. Стратегічне планування сталого місцевого розвитку. Глобальний вимір сталого місцевого розвитку. 2. Значення стратегічного планування на місцевому рівні. Організація розробки стратегій сталого місцевого розвитку. Формулювання стратегії. Впровадження стратегії.	8	2		6
Тема 9. Сталий розвиток України у глобальному середовищі. Формування національної моделі сталого розвитку. Основні завдання політики сталого розвитку у соціально - економічній сфері, щодо охороні навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів, соціальної сфери.	8	2		6
Тема 10. Напрями розвитку природно - ресурсного матеріалу. Концепція сталого використання земель. Пріоритети сталого водокористування. Стратегія розвитку лісового господарства.	8	2		6
Усього годин	90	20	10	60

8. Теми лекцій

Теми лекцій	Кількість годин
Тема 1. Сталий розвиток у контексті суспільно - економічних проблем ХХІ століття. Наукові основи стратегії сталого розвитку природи та суспільства. Основні поняття і визначення сталого розвитку. Концепція сталого розвитку: цілі, завдання, проблеми і напрями сталого розвитку. Історія формування концепції сталого розвитку суспільства.	2
Тема 2. Сталий розвиток та міжнародна екологічна політика. Принципи забезпечення сталого розвитку. Умови прогресивного розвитку соціально-економічних систем; Принципи забезпечення екологічної стійкості; екологічних цілей та екологічної мотивації.	2

<p>Тема 3. Концепція сталого розвитку земельних ресурсів, водних ресурсів та лісових ресурсів. Класифікація процесів впливу на природу; Антропогенні проблеми довкілля: використання природних ресурсів, забруднення, порушення ґрунтів і водних систем; Вплив на біоту, людину та глобальну екосистему Землі.</p>	2
<p>Тема 4. Стратегічні орієнтири соціальної складової сталого розвитку. Концепція освіти для стратегії сталого розвитку. Особливості концепції освіти для сталого розвитку. Освіта як фактор сталого розвитку. Концепція коеволюції.</p>	2
<p>Тема 5. Взаємодія національних, групових, приватних інтересів і сталий розвиток. Розбіжності інтересів у глобалізованому просторі. Конфлікти між окремими групами інтересів у сучасному світі. Перспективи подолання конфлікту інтересів. Роль громадянського суспільства.</p>	2
<p>Тема 6. Україна у процесі переходу на засади сталого розвитку. Економічний розвиток України. Цілі Розвитку Тисячоліття та Україна. Національні особливості переходу України на шлях сталого розвитку. Індикатори сталого розвитку в Україні.</p>	2
<p>Тема 7. Соціальна мобілізація для сталого місцевого розвитку. Походження ідей соціальної мобілізації. Механізми залучення громадян до місцевого самоврядування. Мобілізація громад цільового характеру. Використання методу соціальної</p>	2
<p>Тема 8. Стратегічне планування сталого місцевого розвитку. Глобальний вимір сталого місцевого розвитку. 2. Значення стратегічного планування на місцевому рівні. Організація розробки стратегій сталого місцевого розвитку. Формулювання стратегії. Впровадження стратегії.</p>	2
<p>Тема 9. Сталий розвиток України у глобальному середовищі. Формування національної моделі сталого розвитку. Основні завдання політики сталого розвитку у соціально - економічній сфері, щодо охороні навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів, соціальної</p>	2

сфери.	
Тема 10. Напрями розвитку природно - ресурсного матеріалу. Концепція сталого використання земель. Приоритети сталого водокористування. Стратегія розвитку лісового господарства.	2
Разом:	20

9. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма затверджена методичною радою ЖАТФК.
2. Робоча навчальна програма.
3. Конспект лекцій.
4. Комплекс методичного забезпечення для самостійної роботи.
5. Комплекс методичного забезпечення для виконання практичних робіт.
6. Завдання для контрольних робіт.

10. Каталог ресурсів

Базова:

1. Програма дій «Порядок денний на ХХІ століття» [Текст] / переклад з англійської: ВГО «Україна. Порядок денний на ХХІ століття». К. : Інтелсфера, 2000. 360 с.
2. Декларація та план виконання рішень Всесвітньої зустрічі на вищому рівні зі сталого розвитку (26 серпня - 4 вересня 2002 року, Йоганнесбург, Південна Африка) [Текст]. - Вид. друге. К. : ПРООН/МПВСР, 2007. 81 с.
3. Глобалізація і безпека розвитку [Текст] / О.Г. Білорус, Д.Г. Лук'яненко та ін. К. : КНЕУ, 2001. 733 с.

4. Дейлі, Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку [Текст] / Г. Дейлі. К. : Інтелсфера, 2002. 312 с.
5. Держава та громадянин: виконуючи обов'язки. Комісія «Блакитної стрічки» [Текст]. Україна. - ЄС : ПРООН, 2006. 80 с.
6. Згуровський, М.З. Сталий розвиток у глобальному і регіональному вимірах: аналіз за даними 2005 р [Текст] / М.З. Згуровський. К. : НТУ «КПІ», 2006. 84 с.
7. Лук'яніхін, В.О. Екологічний менеджмент в системі управління збалансованим розвитком [Текст] : монографія / В.О. Лук'яніхін. Суми : ВТД «Університетська книга», 2002. 314 с.
8. Масловська, Л.Ц. Сталий розвиток продуктивних сил регіонів: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / Л.Ц. Масловська. К. : Київ. нац. торг. екон. ут, 2003. 366 с.
9. Напрями національної політики участі громад у місцевому сталому розвитку. Аналітичний документ, муніципальна програма врядування та сталого розвитку [Текст]. К. : ПРООН, 2007. 64 с.
10. Об'єднання сил та ресурсів задля сталого розвитку. Співпраця між муніципалітетами. Посібник для практиків [Текст]. К. : ПРООН, 2007. 52 с.
11. Сталий розвиток суспільства [Текст] : тлумачний посібник. К. : ПРООН, 2001. 27 с.
12. Садовенко А.П., Масловська Л.Ц, Серета В.І., Тимочко Т.В. Сталий розвиток суспільства [Текст] : навч. посібник / А.П. Садовенко, Л.Ц. Масловська, В.І. Серета, Т.В. Тимочко. 2 вид. К. : 2011. 392 с.
13. Трегобчук, В. Концепція сталого розвитку для України [Текст] / В. Трегобчук // Вісник НАН України. 2002. № 2. С. 16 .26.
14. Крисаченко, В.С. Людина і біосфера: основи екологічної антропології [Текст] : підручник / В.С. Крисаченко. К.: Заповіт, 1998. 688 с.
15. Фурдичко О. І., Гладун Г. Б., Лавров В. В. Ліс у Степу: Основи сталого розвитку: Монографія. К.: Основа, 2006. 496 с.

16. Генсірук С.А. Ліси України / Наук. тов. ім. Шевченка, Укр. держ. Лісотехнічний університет. Львів, 2002. 496 с.
17. Заячук В.Я. Дендрологія: Підручник. Львів: Априорі, 2008. 656 с.
18. Українська енциклопедія лісівництва. Львів: НАН України, наукове товариство ім. Шевченка, 1999. Т.1. 464 с.
19. Українська енциклопедія лісівництва. Львів: НВФ “Українські технології”, 2007. Т.2. 422 с.
20. Волянський В.О. Основи лісової екології і лісівництва: Навчальний посібник. –Луцьк: ЛНТУ, 2013.